

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articolii și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Vizitație canonică.

Socodorul e una din comunele mai mari din dieceză, în ordinea populației stă în al cincilea loc cu 4700 suflete. Popor viguros și harnic din care a eșit mulți intelectuali, comuna natală a regretatului episcop Iosif Goldiș. Are trei preoți și patru învățători, toți la înălțimea misiunii lor.

Biserica cu ficele ei, frumoasele școli ocupă aproape întreg frontul pieței mari ca centrele vieții sufletești a acestui frumos popor. Biserica e sfințită de arhieru, acum numai s'a zăgrăvit internul și s'a curățit frumosul iconostas făcut în stil bizantin. Pictura aplicată acum e făcută în stil românesc. Armonia acestei colorituri românești, ornatele preoțești din motive românești țesute în atelierul Reuniunii femeilor din Sibiu cu portul țărănesc în parte încă susținut și cu graiul românesc dau atmosfera unui milieu românesc, vestesc legea românească de viață dădătoare.

Credincioșii au ținut să invite pe P. S. S. dl episcop diecezan ca să le sfințească biserica renoită în internul ei. P. S. S. le-a ascultat cererea și duminică a săvârșit actul sfințirii cu mare pompă bisericască.

Dela Arad a venit cu mare suită între cari pe lângă preoții R. Ciorogariu, D. Muscan, diaconul C. Lazar, preoțimea din comunele Curtici, Macea, Chitighaz, Otlaca și Siclău, a sosit și dl secretar consistorial Vasilie Goldiș. La gara din Socodor a fost întâmpinat de mare mulțime de popor. În numele administrației politice a fost întâmpinat arhieru nostru de cătră șeful tractului politic, dl protopretore Csukay, iar în numele credincioșilor protopopul Dr. Dimitrie Barbu.

Dela gară a fost petrecut de un frumos banderiu al mândrilor flăcăi și de un nesfârșit șir de trăsuri încărcate de popor. Prea Sfinția Sa a descălecat la casa părintelui Aurel Varga.

De aici a fost dus cu litia de 22 preoți și 3 diaconi, care s'a oprit înaintea crucei ridicată în fața bisericii pe care a sfințit-o, după aceea a urmat sfințirea interiorului bisericii și sfânta liturgie. În decursul sfintei liturgii P. S. S. a rostit o înălțătoare cuvântare arhierască, amintind

trecutul frumos al acestei parohii și hărnicia celor de astăzi pe cari îi îndeamnă de a persevera în credința strămoșească.

După încheierea sfintei liturgii P. S. S. a servit un parastas pentru episcopul de pie memorie Iosif Goldiș, părinții și frații lui, ce a emoționat pe credincioșii cari țin la memoria episcopului eșit din sinul lor.

După terminarea acestor acte sfinte a urmat recepțiunea în casa părintelui Aurel Varga, la care s'a prezentat artiștiile bisericesti și politice, apoi corporațiile preoțești și învățătořești precum și comunitatea bisericască romano-catolică din Socodor. Masa comuna s'a luat într-una din școalele noastre.

După amiaz a plecat Preasfințitul cu trăsura de gală a arhiducelui Iosif, însoțit de suita lui la Chișineu. În hotarul Erdeșului l'au întâmpinat Erdeșenii și Chișineuanii în frunte cu preotul Gheorghe Ardelean din Erdeș care a bineventat pe arhieru iar acesta mulțumind pentru frumoasa primire, binecuvântându-le hotarul a plecat mai departe trecând prin Erdeș la Chișineu, în frunte cu banderiuul flăcăilor iar în urmă cu trásurilor celor ce veniseră spre întâmpinare.

Înaintea bisericii din Chișineu l'a așteptat protopopul Dr. Dimitrie Barbu în ornate bisericesti și a bineventat pe înaltul dignitar bisericesc. P. S. S. mulțumind bună primirea a intrat în biserică, unde a servit vecernia și a ținut credincioșilor o cuvântare în care a sbiciuit relele din comună și a îndemnat la renoirea vieții creștinești.

După terminarea acestui act sfânt a vizitat Preasfințitul pe dl Mihaiu Veliciu reținut de boală de a participa la primirea arhierului. Dl Veliciu a fost mult mângăiat de aceasta vizită onorifică, mai vizitând apoi și pe dl notar public Ioan Beleş a înapoiat la casa părintelui Dr. Dimitrie Barbu unde a descălecat. Seara a avut părintele protopop la splendida masă dată în onoarea înaltului său oaspe, de oaspeți pe fruntașii intelectuali din loc din societatea românească și maghiară.

Luni dimineața a plecat apoi P. S. S. însoțit de suita sa la reședință, lăsând cele mai vii suveniruri în calea apostoliei parcursă.

Depe locurile sfinte.

Lumea noastră de aici cunoaște din „Tribuna“ scrisele neasămănat de dulci ale doamnei Marilina Bocu. Aceasta artistă a stilului românesc și profund simțitoare femeie a fost condusă în anul trecut de sentimentul ei religios la locurile sfinte, unde a vizitat sfântul mormânt. A venit de acolo cu impresii mari, ne spune că nu se poate compara frumuseța apusului modern cu măreția locurilor sfinte. Cine n'a crezut în Hristos să meargă să-i vadă urmele lui și va crede în Hristos. Ne spune impresia că și cei ce nu cred în ființa dumnezeiască, cred că Hristos omul e mai mare decât Hristos Dumnezeu, căci a face ce a făcut el ca Dumnezeu însemnă operă dumnezeiască, dar a face ca om operă dumnezeiască însemnă a se înălța omul la mărime dumnezeiască. Doamna Bocu ne pusă în vedere să scoată într'o carte descrierea locurilor sfinte după propria intuițiune, cu aprobarea dnei Bocu îndepărtată acum de noi, reproducem după „Lucefărul“ un fragment din cartea ce are să apară.

Pe Via Dolorosa.

În grădina Ghetsemani. — Urcând Calvarul. — Cele patru sprezece stațiuni. — Golgota — Sfântul Mormânt.

„Ce căutați pe cel viu cu cei morți?“ (Luca XXIV, 5).

I.

O lumină nouă, albă și strălucitoare, învăluia muntele Maslinilor, pe care ne urcasem la răsăritul sarelui, o lumină curată, o ploaie de raze orbitoare, în care să jucă tot curcubeul diamantelor, divinul soare al Orientului, care inmuia în colori de porfir și ametiste frumusețea eternă a primăverilor Iudeei. Este dimineața cea mai frumoasă, ce mi-a trăzit cândva vișurile mele cele mai îndrăznețe.

Suntem în grădina Ghetsemani. Înflorați, pășim prin minunata grădină pe care ne-o transmit evangheliștii ca locul de predilecție al Mântuitorului, unde se retrăgea pentru odihna nopții, după nesfârșitele și dureroasele discuții din templu, și unde se petrecu marea scenă sentimentală din noaptea de Joi, când biruit de presimțirile triste ale morții, Mântuitorul căzu cu fața la pământ imploră tatălui să depărteze dela dânsul acel pabar. Este scena care îi fû atribuită, mai târziu, de atotștiutorii lui critici, unui moment, intră El și Tatăl. Un cias mai târziu, pe piatra aceasta, în dreptul cărea ne aflam acum, aveă să-L deștepte din profunda-i reverie zângănitul de arme al brigadei de poliție a templului, ce veneă călăuzită de necredinciosul Său învățăcel.

II.

Grădina Ghetsemanilor eră și atunci și este și acum singurul loc înflorit în poalele muntelui Maslinilor. alb, pietros și șterp, fără un fir de iarbă, fără o floare afară de maslinii argintii ce-i împăduresc colinele. În jos trece valea Cedronului, în față, Mântuitorul aveă mereu înainte-l, priveliștea îndărătnei și necredincioasei sale Cetăți.

„Aici e locul unde s'a rugat Domnul“, ne observă părintele Savatie, călăuzitorul nostru, indicădu-ne piatra mare în dreptul cărea ne aflăm, — colo pe cele două pietre, vighiau Petru și Ioan, în vreme ce apostolii ceilalți, cuprinși de un somn adăuc, ce îndureră și mai mult sufletul de moarte intrisat al Domnului, dormiau acolo, lângă cei doi maslini!

Genunchii mi se pleacă involuntar în fața altarului ridicat pe locul atât de însemnat în istoria omenirii, sub năvala extraordinar de puternică a amintirilor trezite de cuvintele părintelui.

Un maslin cu trunchiul gros și scorburos din care dădeau ramuri tinere și verzi își apleca crengile peste altarul din Ghetsemani.

„Maslinul acesta este aseleș sub care s'a rugat Domnul!“ continuă părintele Savatie cu lămuririle și ne spuse că nu maslin poate aveă o viață și de trei mii de ani, căci ramurile i-se reînnoesc mereu pe aceeaș tulpina.

Sub acelaș maslin, sub care se rugase în ciasurile sale supreme Mântuitorul! Aci, sub milenarii maslini, sub cedrii, portocalii și piersicii în floare, lângă răzoarele pline de anemonii și mixandre ce îmbălsămau întreaga vale, am stat și am petrecut cu ochii, tot colțisorul, toată piatra, pe care pas de pas, gândeam, — vor fi călcat și picioarele lui, acelaș fel de flori și acelaș senin împorpurat ce-l vor fi privit atunci și ochii Lui! Și ce fiori adânci de cuvioșie îmi încălzeă credințele mele, în clipa aceea, aproape necrezând în realitatea ce mă purtase aici.

„În fundul văiei Iosafatului, pe poarta aceea, poarta lafei, ne arată părintele Savatie, coboră Domnul cu învățăceii, venind din cetate, dela Cina cea de taină, ce avu loc, după tradiție, în casele aristocratului Iosif din Arimateea. Când eșiră dela ospăț noaptea eră în toilul ei. Ei trecură valea Cedronului, chiar în fața grădinei, singurul loc unde se puteă trece torentul văiei și veniră în grădina Ghetsemani. Aci avu loc arastarea.“

Mi-arunc privirile din vârful colinei, dela poartă, pe valea secată acum și mută, în sus spre cetate. O pace adâncă domnește pe întregul văiei; femei voinice și frumoase învăluite în largi haine negre, cu vâluri albe, diafane, pășesc alene, cu demnitatea unor împărătese, purtând pe cap, cu ușurință, grele uricioare cu lapte și coșuri încărcate cu merinde. Cum se strecoară așa, sub zidurile Ierusalimului, pare că vedem, aeva, mironoșițele din evanghelie, cetele de femei îndurerate, urmând cu lacrimile lor pe Mântuitorul, până dincolo de mormânt.

O turmă de capre păzite de un copilaș cu chip de inger, catări albi împovărați, trec îndemnați de beduini în burnusuri albe, o fecioară arabă, în lungă mantie roșie, cu sălbi de argint, cu părul creț, cu ochi ca diamantele negre, ingenunchiară lângă zidul grădinei, rugându-se la grota mormântului Sfintei Marii! Totul, într'o tăcere plină de sfințenie și religiositate, o cucernicie pe cari o cetești din adâncul privirilor arabilor acestora pioși, până în blândeța animalelor cari și ele au ceva resemnat și dulce intru totul al lor.

„Plutonul de ostași, care arestă pe Mântuitorul — continuă preotul, — apucă pe valea Cedronului, în sus, colo în susul Ierusalimului, să nu afle mulțimea mare care dormeă risipită pretutindeni prin cetate și pe coasta pietroasă, pe care trupa trebuie să o inconjoare. Ea a ieșit pe poarta Sionului de unde nu mai eră departe palatul lui Ana unde cărturarii și fariseii așteptau întruniți pe Prisonier.“

Urmăresc cu ochii potecile pietroase ce urcă spre cetate și parcă deslușesc urmele tristului convoiu, în noaptea răcoroasă, Crist legat cu funii, între suliițele ostașilor, la lumina roșiatică a făcliiilor aprinse, streurându-se tiptil în întunerecul nopții.

Un târșit de sandale și ușoare ciocănituri în piatră se aud din sus, din vârful muntelui, trezându-mă din

reverie. Sunt maicile de pe Ilion, dintr'o mănăstire rusească ce-și încep lucrul de dimineață, săpând și cărând piatra pentru construcția unui altar nou la Biserica ce poartă Hramul Înălțării, pe locul unde s'a înălțat Mântuitorul la cer.

În față, în mijlocul zidurilor cetății, e poarta de aur, una din cele șapte porți ale Ierusalimului. Albă, de marmură, cu frumoase arcade gotice, pe aici își făcù Mântuitorul intrarea triumfală, Dumineca dinaintea patimilor, între strigătele de „Osana“ fiul lui David. Poarta stă mută, înălțată acolo sus, deasupra Văiei Cedronului, cu intrarea zidită deatunci, pentru ca în urma Mântuitorului nici un picior să nu mai calce drumul sămănat cu flori de ceice l-au iubit pe El.

Un dangăt prelung și armonios străbate în ecou valea pustie, plânge tânguitor, stingându-se departe, în preludiile unui cor ingeresc de glasuri femeiești, ce să accentuează din ce în ce, înălțându-se cu putere, în dimineața aceasta linistită, scânteietoare, caldă și senină. Snt rugăciunile surorilor ruse dela capela Mormântului sfintei Fecioare. Ca picuri de rouă, ce împropătează caliciul crinilor, cântarea lor, îmi pătrunde 'n suflet, simțiri noi îmi vibrează în adânc, îmi frează 'n suspine, se adulmecă, se încheagă și 'n plinul unui sentiment covârșitor, ce-mi țintuște ființa întreagă, o rugăciune mută, cu vorbe calde, cu lacrimi și tânguiri, plânge îndurerat în mine, cinstind într'un avânt plin de smerenie locul acesta de chinuri și suferințe, patimile Lui, dumnezeiasca-i jertfă într'aceși primăvară cu mireme de cireși și lăcrămioare înflorite cu cântece de mierle și taine pline de poezie, în care fiecare floare, tot fricelul, grăește vieața și dragostea, tot viermele vrea să trăiască, toată pasărea cântă soarele, numai El a primit moartea!

Glasurile murmurătoare de izvor cristalin ale călugăitelor unduiau catifelate, cu modulări de o dulce tristeță, avântându-se în strigări înlăcrimate de extaz. Un grangur ciripiă într'un piersic și eu plângeam, fără să simt, lângă unul din maslinii din grădina Ghetsemani, unde Mântuitorul stătuse cufundat în gânduri, acum aproape două mii de ani, reculegându-mă într'o supremă și negrăită rugăciune.

Pe muntele Maslinilor, prin mănăstirile și bisericile pline de dogății, căutând pas de pas urmele Lui, ne-a prins după amiazul. Coborim și trecem pe lângă locul însemnat unde Maica Domnului a privit la martirajul Arhidiaconului mucenic Ștefan, ucis cu pietri, de iudovi.

Aci e poarta sfântului Ștefan. Intrăm în cetate pe ulița Sitti Maryam ce duce spre Palatul lui Ponțiu Pilat. Imediat în dreapta e o mare și frumoasă biserică, din Palestina, construită în secolul VII de Arabii ortodoxi, pe locul casei lui Ioachim și Ana, părinții sfintei Fecioare. În casa aceasta s'a logodit sfânta Maria cu Iosif și tot aci, în fundul unei cripte, sub biserică s'ar f găsit mormintele lui Ioachim și Ana. Biserica aparține astăzi fraților misiunii catolice africane, cari au construit lângă ea un ospiciu și un seminar.

În stânga, impunătoare ruini, zidiri înalte și colonne sfărâmate, sunt resturile vechei fortărețe Antonia. Aci au fost palatul și pretoriul lui Irod, apoi a lui Pilat. Astăzi este o cazarmă turcească.

„Locus în quo apprehendit Pilatus Iesus et flagellavit“, scrie mai în sus, pe o poartă, în partea stângă și în dreapta, „Et Milites plectentes Coronam de Spinis imposuerunt capiti ejus“. (Ioun XXI 2). Înăuntru un monumental palat cu două

mari biserici, o mănăstire un institut și un parc imens. Pe o terasă întâlnim pe superiorul Mănăstirii. E un călugăr franciscan. Totul pe locul acesta aparține franciscanilor.

Un bătrân cu chip de patriarh. Înveșmântat într'o largă mantie albă, cu lungi mătâni de mărgele negre, atârdate pe piept, cu o mare cruce, chipul lui senin și bun ne îndeamnă și ne chiamă.

Ne poartă pretutindeni; — aci a fost curte a temniței unde Mântuitorul a fost legat de stâlp și biciuit.

În biserica din dreapta, în altar, e locul însemnat cu o cruce de aur masiv, unde a fost găsit stâlpul, când sa făcut săpăturile întru căutarea tuturor urmelor Mântuitorului, de împărăteasa Elena, mama lui Constantin cel mare. Stâlpul este închis în altarul de pe Golgota în biserica sfântului mormânt și se lasă vederei numai în sărbătorile Paștelui. În biserica din stânga este locul unde l-au desbrăcat, trăgând sorți pentru hainele Lui, dându-i hlamida roșie, trestia și cununa de spini. O foarte frumoasă frescă arată pe Crist încununat cu spini, cu trestia 'n mâni.

În semi-intunerecul bisericii chipul acesta frumos și blând, pe care razele soarelui, strecurate prin vitraliul auriu al cupolei, îl încunună strălucitor, par'că trăește, în toată fericirea dureroasă, de care sunt plini ochii aceia blăjini și 'nlăcrimați.

Bătrânul franciscan stă mut, privind în extaz chipul Mântuitorului.

„De aici începe Calvarul lui Crist!“

Cuvintele bătrânului răsună în tăcerea bisericii, blând, șoptitor și intristat, ca o chemare din alte lumi. O, ce fior de temere, de durere și de nemernicie, m'a sguduit, în clipa aceea. Calvarul acesta, cetit în evangheliile Joilor mari, cântat de poeți și immortalizat de toți marii maestri ai lumii, iată-l aci, în toată simplitatea lui profund grăitoare.

În altar, câteva lespezi, cenușii roase și poleite de vremuri, încinse într'un brău de marmură, sunt lespezi vechi rămase din curtea temniței, de atunci. Pe ele ușoare semne, pătrate și zigzaguri. Poate dessemnul vreunui țintar, jocul sodaților, ce-și petreceau vremea astfel păzind pe Mântuitor. Par'că văd noaptea aceea și curtea asta mare luminată de focul ce arde într'un colț. În jurul lui, soldații răzând barbar, jucau țintarul, unul glumește sălbatec, Petre trăsare, ghemuit și el într'un calșor, la para focului; Fiul Omului, acolo, îndărătul zidului, întemnițat, veghiază, vinețit de biciu, un soldat rânjește și-l arată pe Petre. El zâmbește speriat și să lapadă. Cocosul trâmbiță triumfător zorii zilei și Petre plânge intristat. Toate acestea le trăese așa de viu, adâncită în contemplarea lespezilor cu simplul desen, cari au luat proporțiile și culorile unui întreg tablou adevărat, viu și el. O, eternul și strălucitorul adevăr, cu câtă putere strecură atunci în sufletul meu, cu ce limpezime se așterneă marea taină înaintea ochilor mei și cât de clar mi se deslușeă în clipa aceea chipul și dumnezeirea Lui!

Aci e prima stațiune a Calvarului, iar jos la treptele cazarmei, de pe fortăreața Antonia, e însemnată a doua stațiune, de unde a pornit Mântuitorul, când i s'a dat crucia în spate.

De aci începe „Via Dolorosa“, o uliță strâmbă, ce urcă în suș, în dreapta și 'n stânga cu ziduri înalte, palate și ruine dormind acolo de secole, o uliță boltită, cu arcade gotice, negre, afumate, frigate, cu vechi și prețioase sculpturi în piatră și marmură. Imediat pe partea dreaptă, o impozantă biserică, toată în aurituri și marmură, — mănăstirea maicilor din Sion. Deasupra,

traversând ulița, din dreptul cupolei, până la zidurile vechi ale unei case de peste drum, un arc de graniț, zidit și susținut de pilastri, pe cari flori urcătoare atârnă în ghirlande purpurii. E arcul ce a mai rămas din casa unde eră locuința lui Pilat. De acolo, deasupra arcului acestuia, dintr'un balcon, Pilat a prezentat pe Crist poporului, spunându-le: „Iată omul“ și s'a spălat pe mâni. O placă spune și aci:

„Ad arcum Ecce homo ubi Pontius Pilatus, Cristum Iudais traditit ut cruce figeretur“. Tot de acolo, dela o fereastră, spune tradiția, l-a zărit femeia lui Pilat pe Isus, pe când îl duceau la temniță și noaptea, visându-l, a spus lui Pilat să nu-l osândească. În biserica aceasta sunt zidiri și lespezi, din vechea casă a lui Pilat, păstrându-se și acum, căci biserica s'a zidit în jurul lor, păstrându-se cu sfințenie cea mai mică pietricică din urmele ce s-au găsit.

(Va urmă).

Marilina Bocu.

Apel

pentru Monumentul lui Aurel Vlaicu la Orăștie.

Sfârșitul tragic al lui Aurel Vlaicu a sguduit ori și ce inimă românească.

Aurel Vlaicu a fost o mândrie națională a noastră, a fost un erou, care a căzut jertfă unui gând îndrăzneț. El va rămâne în istoria culturală a poporului românesc un simbol al străduințelor noastre de a cuceri cele mai înalte culmi ale civilizației omenești, un simbol al avântului nostru spre idealuri mari.

O recunoștință elementară ne impune, ca acestui vrednic fiu al poporului nostru să-i ridicăm în Orăștie, leagănul copilăriei lui și locul, spre care a țintit în clipitele sale din urmă, un monument, care să povestească și generațiilor viitoare faptele lui de erou al științii.

„Asociațiunea“ face deci apel cătră întreaga obște românească, să contribue cu sume cât mai însemnate pentru monumentul lui Vlaicu.

Preoții să explice sătenilor importanța monumentului și să-i indemne, să cotribue și ei, cel puțin câte 10 bani, ca astfel monumentul dela Orăștie să fie al poporului întreg.

Listele de subscripție, împreună cu sumele colectate, se vor trimite, până la 1 ianuarie 1914, la Biroul Asociațiunii, Sibiu (Nagyszeben) str. Șaguna Nr. 6.

Totodată rugăm ziarele noastre, să binevoiască a trimite Asociațiunii sumele ce le-au colectat până acum pentru monumentul Vlaicu.

„Asociațiunea“ se va îngriji, la timp de comandarea, executarea, așezarea și desvălirea monumentului.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută la 4 octomvrie 1913.

Andrieu Bârseanu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Nrii 1402 și 1643—1913.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ publică concurs pentru următoarele burse pe anul școlar 1913/14:

1. Din „Fundatiunea Teodor Sandul“ o bursă anuală de K. 400 pentru școlile speciale de industrii (cum sunt: școlile de lemnării și metalurgie din Aiud,

Cluj, Murăș Oșorheiu și Timișoara, școala pentru industria lemnului din Brașov sau școala de cerasnică din Zlatna sau școlile de țesătorie din Késmárk și Cisnădie lângă Sibiu.

Dacă nu se vor găsi concurenți, cari urmează la asemenea școli, bursa se va da tinerilor cari urmează la vre-o școală inferioară de agricultură sau ramurile ei (cum sunt: școlile din Lugoj, Sânmielăușul mare, Șimleu și Mediaș, sau școala de grădinarit din Buda-pesta sau școala de vințelari din Aiud.

Bursierii din această fundațiune au să se oblige în scris, că după terminarea studiilor se vor stabili în Ungaria pe teritoriul locuit de Români, iar în caz contrar că, în curs de 15 ani după terminarea studiilor, vor înapoia „Asociațiunii“ suma ce au primit-o ca bursă din Fundațiunea Teodor Sandul. Această obligațiune va fi semnată și de părinții sau tutorii bursierului.

2. Din „Fundatiunea George Boieriu din Vad“ o bursă de K. 200 pentru elevi de naționalitate română, înrudiți cu fondatorul, cari urmează la vreuna din școlile secundare din patrie; iar încât nu s'ar găsi astfel de petenți, se vor da 2 ajutoare de câte K. 100 la 2 tineri, cari învață vre-o meserie și sunt înrudiți cu fondatorul.

Cererile pentru obținerea acestor burse se vor înainta comitetului central al „Asociațiunii“ în Sibiu (Nagyszeben), str. Șaguna Nr. 6 până la 25 noemvrie n. a. c., însoțite de următoarele acte: a) certificat de botez; b) certificat de studii în original sau copie legalizată; c) certificat despre starea materială a lor și a părinților; d) act prin care să se dovedească, eventual, că sunt înrudiți cu fondatorul; e) la bursă de sub 1. se cer dela concurenți și certificate de moralitate, de sănătate, despre praxa făcută, cum și că sunt primiți la vre-o industrie sau agricultură.

Cererile întrate după terminul indicat nu se vor lua în considerare.

Sibiu în 5 noemvrie 1913.

Andrieu Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
p. secretar.

CRONICA.

Deschiderea bisericilor și a școalelor române din Macedonia. După atâtea zile de grele încercări, după atâtea nenorociri venite peste capul fraților Aromâni din Macedonia, infine a sunat și pentru ei ciasul unor clipe — dacă nu zile — mai fericite. În orașul Veria, în săptămâna trecută a fost deschisă cu mare pompă biserica aromână, celebrându-se serviciul divin în dulcea și frumoasa limbă strămoșească. S'au luat toate dispozițiunile necesare, prin cari să se garanteze libera funcționare a tuturor sf. biserici și a școalelor aromâne din acel ținut.

Distincțiune. Maj. Sa regele Carol I al României a acordat „Răsplata muncii“ I. P. C. S. părintelui protosințel Ghenadie Bogoevici, pentru meritele câștigate pe teren bisericesc. Îl felicităm din inimă.

Inaugurări. În săptămâna trecută s'a desvălit în București la sf. bis. „Mavrogheni“ monumentul ridicat pe mormântul lui Ioan Heliade Rădulescu „Părintele literaturii române“.

— În Roma — inima catolicismului — se va inaugura catedrala ortodoxă la care sărbătoare va lua parte și țarul Rusiei, vizitând totodată și familia regală italiană.

Scrisorile lui M. Kogălniceanu Nu peste mult va apărea în ed. „Minerva“ un volum, care va cuprinde toate scrisorile marelui bărbat de stat și literar M. Kogălniceanu dintre anii 1834—1849.

Logodnă. Dșoara Emilia Popoviciu din Mănerău și dl Traian Papp noul ales capelan în Bocsăg logodiți. Cu acest prilej au contribuit cu suma de 10 cor. la fondul „Țichindeal-Nicoară“. Fie într'un ceas bun.

Cronica bibliografică.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „Luceafărul“ Nr. 20, 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Oct. C. Tăslăuanu: Politică culturală. Livia Rebreanu: Glasuri. Azi, când. (poezii). Ecat. Pitiș: Cântec (poezie). Veniamin Negru: Frumosul damelor. P. Papazissu: Spre Cresna. Adrian Buzoianu: Sereadă (poezie). T. Codru: Cella Delavrancea. Marilina Bocu: Pe Via Doloroșă. G. Rotică: În un colț, la crășma cu trei fete (poezie). I. Agărbiceanu: Arhanghelii (roman). G. Rotică: Doarme marea (poezie). D.: Serbările jubulare dela Năsăud. P. Papazissu: Când vește de frunze s'or cerne (poezie). Dări de seamă: I. G. Quo vadis, Austria? Cronici. Ilustrațiuni.

Concurse.

Amăsurat dispozițiilor Ven. Consistor diecezan de Nr. 5269/913 dto 23 oct. n. a. c. prin aceste se escrie concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei de clasa II. **Poienari** cu **Țohești** protopresbiteratul Halmagiului, cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal dela 124 numere de case una jumătate de măsură cucuruz sfărmat ori 1 cor. în bani (una cor.)

2. Stolele legale cari fac încă 270 cor.

3. Eventualul ajutor de stat la întregirea dotației preoțești.

4. Casă parohială nefiind alesul preot până la alte dispoziții va avea să se îngrigească din propriu său căci e dator să locuiască în parohie.

Dările publice după venitele preoțești va avea să le supoarte alesul din ale sale.

Alesul preot și până când una din comunele parohiale va avea școala sa proprie în loc e îndatorat să catehizeze la școală din Halmagiu unde aparțin comunele Poienari și Țohești până în prezent cu școala.

Reflectanții sunt poftiți să-și prezenteze recursurile lor în termenul sus indicat ajustate conform cerințelor Regulam. p. parohi și adresate comitetului paroh. din Poienari-Țohești pe calea oficiului protopresb. al Halmagiului (Nagyhalmagy) și sunt avizați ca sub durata concursului să se prezenteze în vr'o duminică ori sârbătoare în bisericile din Poienari și Țohești spre a servi respective cuvântă, ca astfel să se facă cunoscuți și poporului.

Halmagiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Cornel Lazar ppresbiter gr. or. rom.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. din **Crâstor** (Sarkadkeresztur) cu termen de alegere pe 1/14 dec. a. c. pe lângă următorul salar:

Dela comuna bisericască cvartir liber și grădină.

În bani numerari 56 cor.; 2 competență de pășunat 20 cor. 17 cubule de grâu mestecat; se notifică că învățătoarea îndepărtată a avut ajutor de stat votat prin ministrul de culte Nr. 59264/1913 suma de 981 coroane.

Alesul va avea să îndeplinească funcțiunile cantorale și până va fi îndeplinit postul de paroh va avea să îndeplinească și propunerea religiei la toate școlile de acolo.

Reflectanții se-și subștearnă recursurile ajustate conform regulamentului și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale ceea ce însă are să o notifice subscrisului protopop.

Micherechiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Nicolae Rocsin

protopresbiter tractual președintele comitetului parohial și adm. paroh.

—□—

1—3

În urma autorizării Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5713/1913 pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela școala II gr. or. rom. elementară din **Șoimoș** (Solymosvár) protopresbiteratul Mariaradna, se escrie concurs din oficiu cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata 696 cor. plătiți lunar anticipativ din cassa cultului, în aceasta sumă se cuprinde și relutul de lemne.

2. Întregirea salarului s'a cerut dela stat în sensul art. de lege XVI din anul 1913.

3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1-20 cor., dela înmormântări mai mari 2 cor.

4. Spese de conferință anual 30 cor.

5. Locuință în natură cu două chilii padimentate, culină, cămară, podrum, spălător, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile lor ajustate și cu atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și despre serviciul de până aci, adresate comitetului parohial din Șoimoș să le trimită oficiului protopresbiterat din Mariaradna.

Alegândul învățător este dator să proveadă instrucțiunea și în școala de repetiție, să conducă strana dreaptă, să provadă agendele cantorale în și afară de biserică și să conducă elevii săi regulat la biserică în dumineci și sârbători.

Dela recurenți să poștește să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din Șoimoș spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Mariaradna la 16/29 octomvrie 1913.

P. Givulescu protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru deplinirea parohiei vacante din **Seleuș-Cighirel**, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5272/913, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzufructul sesiunii parohiei vacante, cu toate drepturile împreunate; 2. uzufructul grădinei de sub Nr. 197 (din colțul străzii); 3. birul rescumpărat cu 200 cor., solvinde dela epitropia culturală treilunar; 4. stolele legale; 5. eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Casă parohială nu este, ear dările publice după beneficiile de mai sus, le va plăti alesul.

Tot alesul va fi îndatorat a catehiza la școala gr. ort. rom. fără altă remunerație.

Parohia e de cl. I. deci dela reflectanți se preține cvalificațiune prescrisă prin concluzul de sub Nr. 84/1910 II. 1. a sinodului eparhial.

Rugările de concurs, ajustate conform Regulamentului în vigoare și adresate comitetului par. din Seleuș-Cighirel, — sunt a se înainta P. O. Oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. din Boroșineu (Borosjenő), ear reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii, vor avea a se prezenta în timpul legal, în s. biserică din Seleuș-Cighirel, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și'n oratorie.

Seleuș-Cighirel, din ședința comitetului parohial, ținută la 18/31 august 1913.

Teodor Șandru
preș. com. par.

Teodor Mișcoiu
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat prin rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 1467/912 pe lângă parohul Aurel Cărăbaș din **Veresmort** (Szádveresmort) prin aceasta se escrie din nou concurs cu termen de recurgere **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele parohiale sunt:

1. Una sesie de pământ și competența de pășune în estenziune după foaia catastrală.

2. Birul legal și

3. Stolele legale, din cari capelanului compete jumătate pe lângă

4. Eventuala întregire dela stat din cvota pentru capelani.

Alesul capelan are a suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat și să se îngrijască despre locuință din al său.

Parohia e de clasa a III-a deci reflectanții au să dovedească că posed asemenea cvalificațiune, iar recursele ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Veresmort le vor subșterne P. On. Oficiu protopopesc gr. ort. rom. în Lipova (Lippa) îndatorați fiind a se prezenta pe lângă stricta observare a paragrafului 33 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din Veresmort ținută la 17/30 decembrie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* protopresbiter.

—□—

2-3

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, pe lângă veteranul paroh de 80 ani Gheorghe Babric din **Belinț**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul dieezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul dela $\frac{1}{2}$ sesiune parohială, beneficiată de parohul mai sus numit, constătătoare din peste 32 jughere.

Se obsearvă că pământul din această sesiune este de clasa I.

2. Jumătate din stolele legale.

3. Eventual ajutor dela stat.

4. Jumătate din toate celelalte venite împreunate cu postul de paroh din chestie.

Toate aceste venite garantează o dotație anuală de cel puțin 1600 coroane.

Reflectanții la acest post trebuie să aibă cvalificație de clasa I. și petițiile concursuale, instruate cu documentele necesare, au să le aștearnă comitetului parohial din Belinț, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belencze, Temes megye); iar pe lângă observarea strictă a dispoziției din §-ul 33 a Regulamentului pentru parohii, sunt poștiți a se prezenta într'o duminică ori sârbătoare în sânta biserică din Belinț, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în predică și în celebrarea serviciului dumnezeesc.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3-3

Pentru întregirea postului de preot de clasa II din **Târgoviște**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de 30 jugăre;

2. Un intravilan de $\frac{3}{4}$ jugăr și casă parohială cu 2 chilii și bucătărie;

3. Un pătrar de jugăr estravilan;

4. Eventuala întregire dela stat a dotației preoțești.

Dările după sesie le poartă alesul.

Reflectanții, cari trebuie să aibă cvalificație de clasa a II-a, petițiile instruate în regulă, au să le subștearnă comitetului parohial în termenul concursual pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belencze, Temes megye) și într'o duminică sau într'o sârbătoare, să se prezenteze în capela din Târgoviște, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, eventual și în oratorie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din comuna **Slatina** (Marossalatna) se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul dieezan

Venitele acestui post sunt: 1. Bani gata 600 cor. 2. Venitele pământului învățătoresc 120 cor. 3. Locuință corespunzătoare cerințelor legale și grădina de legume. 4. Spese de conferințe 50 cor. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 6. Pentru famulație 12 cor. 7. 10 stângeni de lemne aduse în curtea școalei, din care se va încălzi sala de învățământ și locuința învățătorului. 8. Dela înmormântările cu liturgie 2 cor., dela cele simple 1 cor., iar dela parastase 50 fil. Cererea pentru întregirea salariului învățătoresc din partea statului s'a înaintat la vremea sa, dar nu s'a rezolvit în lipsă de învățător. În lipsă de învățători, comitetul parohial este aplicat a candida la acest post și învățătoare cvalificate.

Alesul va avea să provadă cantoratul și să instrueze școlarii în cântările și ceremonialul bisericesc.

Se notează, că podul deasupra salei de învățământ se rezervă pentru a păstra în el bucatele fondului parohial, până se va zidi locul pentru acest scop. Reflectanții la acest post se avizează, că recursele ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Slatina să le trimită oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dâșii să se prezinte

în sfta biserică din comună spre a-și arăta desteritate-cantorală.

Din ședința ținută la 7/20 iulie 1913.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Balinț**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Bani în număr 360 cor.
2. 4 jugăre pământ arător, în preț de 120 cor.
3. Ajutor dela stat (pe care comuna nu-l garantează) 600 cor.
4. Lemne pentru școală și învățător 148 cor. 80 fil.
5. Pentru conferință 10 cor.
6. Pentru scripturistică 10 cor.
7. Dela înmormântări, unde va fi poftit câte 1 cor.
8. Locuință liberă, constatatoare din 2 chilii, bucătărie și cămară, apoi supraedificate și grădină lângă școală.

Dările publice după pământ le plătește învățătorul.

Alesul, fără altă remunerație, va prestă și service cantonale, în și afară de biserică; va instrua pe școlari cântările bisericesti și'n dumineci și sărbători îi va conduce la s. biserică și-i va supraveghia.

Reflectanții sunt poftiți să-și adreseze petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din **Balinț**, (Belenceze, Temes megye) și într'o duminică ori într'o sărbătoare să se prezinte în s. biserică din **Balinț**, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Soroșag**, pe baza autorizării Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 4662/1913 prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Parochia este de clasa a III-a.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Cvartir cu 2 chilii și folosința grădinei parohiale și școlare. 2. Birul și stolele legale. 3. Uzufuctul sesiunei parohiale. 4. Eventuala întregire dela stat conform legilor în vigoare.

Preotul este obligat a solvi toate dările și celelalte impozite după sesiunea și beneficiul parohial.

Ceice doresc să ocupe aceasta parohie sunt poftiți ca recursurile lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din **Szarvaság** să le trimită oficiului protopopesc din **Mariaradna**, iar dânșii să se prezinte în sta biserică din comună spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și omiletice.

Din ședința comitetului parohial ținută la 23 iulie (5 august 1913).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

3—3

În urma înscuvințării Venerabilului Consistor diecezan de Nr. 5150/1913, pentru îndeplinirea capelaniei temporale sistemizate pe lângă deficientul paroh *Gheorghe Vușdea* din parohia de clasa III **Aciaua**, cu filia **Poiana** (protoprezb. Hamagiului) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: Una jumătate ($\frac{1}{2}$) din toate venitele parohiei afară de întregirea dotației cu ajutor de stat al parohului, cari venite sunt:

- a) Birul parohial legal dela **Aciaua** și f. **Poiana**.
- b) Stolele legale dela înmormântări botezuri cununii și alte slujbe.

c) De locuință va avea să se îngrijească alegândul capelan pe spesele sale, după ce casă parohială nu este.

Dările publice după venitele preoțești ale sale va avea să le solvească capelanul beneficiar.

Fiitorul capelan e îndatorat ca pe lângă funcțiunile preoțești, să catechizeze la școala din **Aciaua** fără altă remunerație.

Recurenții sunt poftiți să înainteze recursurile ajustate conform cerințelor din „Regulamentul pentru parohii“ și adresate comitetului parohial din **Aciaua-Poiana** pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din **Halmagiu** (Nagyhalmagy) și sunt avizați să se prezenteze sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în bisericile din **Aciaua-Poiana** celebrând predicând eventual cântând spre a să face astfel cunoscut popoului.

Din ședința comitetului parohial din **Aciaua-Poiana** ținută la 18/31 august 1913.

Valer Vușdea
inv. notar c. p.

Gheorghe Vușdea
paroh preș.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protoprezbiter.

—□—

3—3

A apărut

◆ **CAZANIA** ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ **LIBRĂRIA DIEGEZANĂ, ARAD** ◆

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Întreprinde tot felul de transportări, împachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă rezponzabilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului conțelului **Schönborn Bucheim Frigyes** Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale **Szolyvai, Pannonia, Polenai** și **Luh Erzsébet**. Tot aici se capătă renumita apă „**Málnási Borviz**“ în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla a 20 fil. Kevanzătorii capă a rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărăt dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. **Casse de fier** nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate.

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORITILOR.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Gazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.